

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 40 din 31.01.2023

Dosar nr.: 600/2021

Petiția nr.: 5413/19.07.2021

Petent:

Reclamat:

Obiect: publicarea a două texte pe contul de facebook care lezează demnitatea personală pe baza apartenenței etnice (maghiară)

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului:

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate:

II. Procedura de citare

3. În temeiul art. 20, alin.4, din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin intermediul adreselor nr. 5796/02.08.2021, 5413/02.08.2021 și 6828/29.09.2022 a citat părțile.

4. Procedura legal îndeplinită.

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

5. Petentul, deținând începând cu anul 2016, funcția de vicepreședinte al Consiliului Județean Sălaj și de președinte executiv UDMR Sălaj, sesizează publicarea unui text de către partea reclamată, în data 09.03.2021, pe contul personal facebook, intitulat „Management prost de comunicare publică la unii reprezentanți ai UDMR Sălaj”: „Pe lângă faptul că avem un vicepreședinte de consiliu județean care arată forme clare de iredentism prin ceea ce publică în mediul online și refuzul acestuia de a face comunicările în limba română, descopăr cu stupeoare că și noul prefect al județului Sălaj arată forme de iredentism și cenzură tipic comunistă sau udemeristă probabil, ștergând două comentarii publice făcute de mine pe o comunicare făcută în limba maghiară și tradusă mai apoi în limba română.”

6. În data 10.06.2021, reclamatul a publicat pe pagina facebook a Consiliului Județean Sălaj, sub forma unui comentariu, un text cu privire la ceremonialul militar – religios organizat în memoria eroilor neamului, în cimitirul Eroilor din Zalău: „Bozgorul șovin de vicepreședinte nu servește, ca de obicei. Să-și cumpere lumânări de toți banii pe care îi

primește de la statul român."

Sușinerile reclamatului: -.

IV. Motivele de fapt și de drept

7. În fapt, Colegiul director este chemat să analizeze în ce măsură textele publicate de reclamat pe rețeaua de facebook se încadrează în limita libertății de exprimare. Primul text a fost publicat de reclamat pe contul său de facebook în data 09.03.2021 iar cel de-al doilea text a îmbrăcat forma unui comentariu, în data 10.06.2021.

8. Astfel, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:

- ✓ să fie prevăzută de lege (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- ✓ să urmărească un scop legitim,
- ✓ să fie necesară într-o societate democratică și
- ✓ să fie proporțională cu scopul urmărit (Corneliu Bârsan, Convenția europeană a drepturilor omului, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

9. Ingerința să fie prevăzută de lege

10. Prima condiție, existența unei prevederi legale, a normei juridice care stipulează ingerința statului în exercitarea dreptului la liberă exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, modificată și republicată. Textele normative sunt previzibile și accesibile, conforme cu standardele consacrate de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

11. Ingerința să urmărească un scop legitim

12. Scopul legitim urmărit prin posibila ingerință a statului în dreptul la libera exprimare, în speța de față, nu se impune necesitatea protecției demnității persoanelor din categoria profesională menționată.

13. Deși, primele două condiții pentru limitarea libertății de exprimare sunt îndeplinite, în cele ce urmează probăm faptul că, în speță, interferența statului în libertatea de exprimare nu „este necesară într-o societate democratică”.

14. Necesitatea ingerinței

15. În analiza articolului potrivit testelor stabilite în jurisprudența CEDO, demonstrăm că nu există motive „relevante și suficiente”, care să justifice necesitatea ingerinței statului în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” (“pressing social need”).

16. Existența unei „nevoi imperioase” a unei restricții privind libertatea de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, autoritățile naționale având competența evaluării existenței acestei condiții, dispunând de o marjă de apreciere (a se vedea Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.)

17. Marginea de apreciere a statelor se stabilește potrivit standardelor minime ale CEDO (vezi Handyside v. United Kingdom par. 48 și par. 49).

18. Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

19.În cele ce urmează prin analiza standardelor minime CEDO se probează că nu există o necesitate pentru ingerința statului în limita libertății de exprimare, având în vedere următoarele elemente: obiectivul urmărit de reclamată prin publicarea articolului, conținutul, contextul în care a avut loc publicarea textului, rolul în societate al persoanei, autor al textului publicat.

20. Obiectivul urmărit de reclamat

21. Obiectivul urmărit de reclamat este acela de a semnală, sub forma unui discurs politic, presupuse nereguli la nivelul reprezentării politice din județul Sălaj..

22. Raportat la primul element, nu se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare, partea reclamată a urmărit să informeze opinia publică cu privire la un subiect de interes public.

23. Conținutul articolului

24. Potrivit conținutului ei, textul reprezintă o informație a unui jurnalist, o poziție într-un subiect de interes public. De asemenea, Colegiul director constată că, în speță, pentru primul text reclamat, nu există niciun element de incitare sau epitete denigratoare, peiorative, care să aducă atingere demnității personale petentei. În speță, nu suntem în prezența unui „pericol evident și prezent,” (clear and present danger), existând posibilitatea de reacție publică la adresa declarațiilor părții reclamate. Însă, pentru cel de-al doilea text, cel din data 10.06.2021, care îmbracă forma unui comentariu, „*Bozgorul șovin de vicepreședinte nu servește, ca de obicei. Să-și cumpere lumânări de toți banii pe care îi primește de la statul român.*” se impune limitarea libertății de exprimare întrucât aduce atingere demnității personale a petentului, reclamatul utilizând termeni depreciativi, peiorativi, precum termenul de „bozgor”.

25. Colegiul director, în analiza cauzei, a ținut cont de faptul că „Limitele criticii acceptabile sunt mai largi cu privire la politicieni decât în raport cu indivizii obișnuiți. Spre deosebire de cei din urmă, politicienii trebuie să accepte în mod inevitabil și conștient verificarea strictă a fiecărui cuvânt și faptă, atât din partea jurnaliștilor cât și a marelui public, și, în consecință, trebuie să dovedească un grad mai mare de toleranță.” „Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se „hrănește” din libertatea de exprimare”.

26. În drept, în soluționarea prezentei sesizări Colegiul director apreciază că sunt incidente următoarele texte de lege:

✓ art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;

✓ art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;

✓ art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. 137/2000);

27. art. 2. alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”.

28. Concluzii

29. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de

dezvoltare.

30.În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică,.. (CEDO, Lingens c. Austriei, nr. 9815/82, hotărârea din 08.07.1986). Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabile de dezvoltare.

31.Primul text analizat și comentariul analizate au fost publicate pe rețeaua facebook, fiind urmărite de o multitudine de cititori, vizionarea acestora fiind accesibilă oricui dorește, având astfel un caracter public.

32.Colegiul director, reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și pluraliste. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice.

33.În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică. (CEDO, Lingens c. Austriei,).

34.Trebuie, de asemenea, avut în vedere faptul că folosirea internetului nu mai reprezintă un mijloc de informare rar, ci dimpotrivă, unul răspândit, cu efecte imediate și puternice într-o măsură mai mare decât presa scrisă.

35.Colegiul director, în unanimitatea celor prezenți la ședință, constată existența faptei de discriminare, în cazul publicării comentariului din data 10.06.2021, fiind incidente art. 2(1) și 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

36.Totodată, cu 6 voturi pentru și 2 împotriva, aplică sancțiunea avertismentului conform potrivit art. 26 alin. (1) din O.G. nr. 137/2000 coroborat cu art. 8 din O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare.

37.Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20. alin.2, din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

38. Opinie separată cu privire la sancțiune, exprimată de dna. Claudia Cerasela Bănică și dna. Secyl Suliman - membre în Colegiul Director

În ce privește sancțiunea stabilită pentru fapta constatată, și anume avertisment, considerăm că valoarea acesteia nu este în concordanță cu prevederile articolului 15 al

Directivei 2000/43/CE care stabilesc că sancțiunile trebuie să fie efective, proporționale și disuasive, și nici cu dispozițiile art. 21 alin. (3) din O.G. nr. 2/2001, potrivit cărora sancțiunea se aplică în limitele prevăzute de actul normativ și trebuie să fie proporțională cu gradul de pericol social al faptei săvârșite, ținându-se seama de împrejurările în care a fost săvârșită, de modul și de mijloacele de săvârșire, de scopul urmărit, de urmarea produsă, precum și de circumstanțele personale ale contravenientului.

Așadar, în acest caz considerăm că avertismentul nu este o sancțiune proporțională, efectivă și disuasivă, deoarece nu este adecvată gravității încălcării principiului egalității de tratament, în sensul legislației naționale și europene din domeniul non-discriminării, nu asigură o protecție juridică efectivă și eficientă victimelor faptei constatate (C-180/95, Draehmpaehl Rec., p. I-2195, punctele 24, 39 și 40) și, în același timp, nu atinge obiectivele legitime urmărite și care sunt necesare pentru prevenirea faptelor de discriminare împotriva comunității maghiare.

În acest context, atunci când se poate alege între mai multe sancțiuni corespunzătoare (egale), trebuie să se aleagă sancțiunea care este cea mai puțin oneroasă (Opinia Avocatului General Kokott, cazul Silvio Berlusconi and Others, Joined Cases C-387/02, C-391/02 and C-403/02, paragraph 90 și 92), și care să fie adaptată gravității încălcărilor pe care le reprimă, pentru a se asigura concret efectul disuasiv.

Deși sancțiunea contravențională nu poate schimba nici prejudecățile, nici stereotipurile sociale, considerăm că tocmai de aceea accentul trebuie pus pe scopul preventiv, scop care se realizează tot prin aplicarea sancțiunii pentru descurajarea unei atitudini discriminatorii în viitor, chiar în lipsa unei reformări totale a prejudecăților și stereotipurilor. Este extrem de importantă abținerea de la un comportament care discriminează, întrucât reducerea semnificativă a stereotipurilor ori a altor manifestări discriminatorii duc în cele din urmă la crearea unui mediu inclusiv pentru grupurile minoritare indiferent de apartenența lor etnică.

Având în vedere constatarea existenței faptei de discriminare, opinăm că se impunea ca sancțiunea aplicată să fi fost cea a amenzii contravenționale în cuantum de 5.000 de lei, din următoarele considerente:

- a. *afirmațiile au vizat o comunitate, și anume comunitatea maghiară;*
- b. *afirmațiile reprezintă o încălcare gravă a dreptului la demnitate;*
- c. *afirmațiile au fost postate online pe pagina facebook, fiind vizualizate de un număr mare de persoane.*

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Conținutul primului text se încadrează în limita libertății de exprimare. Cel de-al doilea comentariu excede limita libertății de exprimare. Mesajul publicat are caracter discriminatoriu și aduce atingere dreptului demnității personale.
2. Aplică sancțiunea avertismentului față de reclamat.
3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii: -

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita:

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS Csaba Ferenc – Membru

BĂNICĂ Claudia Cerasela – Membru

DIACONU Adrian Nicolae - Membru

GRAMA Horia – Membru

JURA Cristian – Membru

MOȚA Maria - Membru

RAIU Cătălin Valentin– Membru

SULIMAN Secyl - Membru

**Redactată și motivată: HG/AB; pct. 38 C.B./S.S.
Data redactării: 02.02.2023**

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.